

ΜΙΑ ΓΙΟΡΤΙΝΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΣΤΗΝ ΗΛΙΟΛΟΥΣΤΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ...

Παρασκευή, 6η Οκτωβρίου 2023. Διπλή η σημερινή αργία. Ως συνήθως, ημέρα αργίας και προσευχής για το Ισλάμ (αντίστοιχη της χριστιανικής Κυριακής), αλλά και ημέρα εθνικής εορτής για την χώρα η σημερινή Παρασκευή. Είναι η Ημέρα των Ενόπλων Δυνάμεων της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου.

Γιορτάζεται η έναρξη του νικηφόρου «Πολέμου του Γιομ Κιπούρ» (6η Οκτωβρίου 1973), η πρώτη στρατιωτική επιτυχία της Αιγύπτου σε βάρος του Ισραήλ, που οδήγησε στην Απελευθέρωση του Σινά και την επανένταξή του στην Αιγυπτιακή επικράτεια, μετά την ήττα που υπέστη η Νειλοχώρα από το Ισραήλ κατά τον Πόλεμο των Έξι Ημερών (5-10 Ιουνίου 1967).

Η πολυσήμαντη αυτή πολεμική σύρραξη διεξήχθη από τις 6 έως τις 26 Οκτωβρίου 1973, από έναν συνασπισμό αραβικών κρατών, υπό την ηγεσία της Αιγύπτου και της Συρίας, εναντίον του Ισραήλ. Ο πόλεμος ξεκίνησε από μια αιφνιδιαστική κοινή επίθεση της Συρίας και της Αιγύπτου τη μέρα του «Γιομ Κιπούρ», της μεγαλύτερης εβραϊκής εορτής, της εορτής του Εξιλασμού. Η Αίγυπτος και η Συρία πέρασαν τις γραμμές κατάπαυσης του πυρός στο Σινά στον Νότο και τα Υψώματα του Γκολάν στον Βορρά, εδάφη που αμφότερα κατέχονταν από το Ισραήλ από το 1967, κατά τον Πόλεμο των Έξι Ημερών. Η σύγκρουση είχε όλα τα στοιχεία μιας σοβαρής διεθνούς κρίσης και ολοκληρώθηκε με μια έμμεση σύγκρουση των δύο πυρηνικών υπερδυνάμεων, ΗΠΑ και ΕΣΣΔ, οι οποίες εφοδίασαν σε μεγάλη κλίμακα τους εμπόλεμους συμμαχούς τους.

Με την μεσολάβηση του Προέδρου των ΗΠΑ Τζίμι Κάρτερ συνήλθε η σύνοδος κορυφής στο Καμπ Ντέιβιντ για να διαπραγματευτεί μια τελική ειρήνη. Τελικά, οι συνομιλίες πέτυχαν, και το Ισραήλ και η Αίγυπτος υπέγραψαν την Ισραηλινοαιγυπτιακή Συνθήκη Ειρήνης το 1979. Το Ισραήλ απέσυρε τα στρατεύματα και τους εποίκους του από το Σινά, με αντάλλαγμα τις κανονικές σχέσεις με την Αίγυπτο και μια διαρκή ειρήνη.

Εκμεταλλεόμενος λοιπόν την σημερινή αργία, αλλά και την ηλιόλουστη φθινοπωρινή ημέρα, αποφάσισα να βγω για έναν περίπατο, νωρίς το μεσημέρι. Αφού πέρασα από το Μοναστήρι του Οσίου Σάββα για ένα σύντομο προσκύνημα, για ένα κεράκι «στον Άγιο παππού μας», όπως γλυκά συνηθίζει να λέει ο ευλαβέστατος Πατριάρχης μας, προχώρησα στην παραλιακή λεωφόρο με κατεύθυνση το κάστρο του Κάϊτ Μπέη, εκεί όπου κάποτε έστεκε ο περιώνυμος Φάρος της Αλεξάνδρειας, ένα από τα Επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου.

Κατασκευάστηκε τον 3ο αιώνα π.Χ. από τον Μικρασιάτη αρχιτέκτονα Σώστρατο τον Κνίδιο. Παρέμεινε σε λειτουργία ως την πλήρη καταστροφή του από δύο σεισμούς τον 14ο αιώνα μ.Χ. Ήταν ένας πύργος συνολικού ύψους 140 μέτρων και ήταν για εκείνη την εποχή το πιο ψηλό ανθρώπινο οικοδόμημα του κόσμου, μετά τις πυραμίδες του Χέοπα και του Χεφρήνου. Κατασκευάστηκε επί της νησίδας Φάρος. Το νησί έδωσε το όνομα στο οικοδόμημα κι όχι το αντίθετο, όπως πιστεύεται. Συνδεόταν με την πόλη τεχνητά με ένα είδος γέφυρας, το λεγόμενο «Επταστάδιον» (είχε, όπως μαρτυρά το όνομά του, μήκος επτά στάδια) και σχημάτιζε το ένα μέρος του λιμανιού της Αλεξάνδρειας.

Η κίνηση στην πόλη των πολλών εκατομμυρίων κατοίκων ήταν ελάχιστη αυτή την ώρα. Τον ουράνιο θόλο πλημμύριζαν μελωδικά οι φωνές των Σιχ, που απήγγειλαν από τα μεγάφωνα των μιναρέδων σούρες του Κορανίου, ενώ οι πιστοί κατέκλυζαν τα τζάμια, μέσα και έξω, για την επίσημη προσευχή της Παρασκευής.

Χρειάστηκα περί την μισή ώρα οδοιπορίας από το ιστορικό κέντρο της Μεγάλης Πόλης μέχρι το Κάϊτ Μπέη. Ελάχιστα μέτρα πριν το κάστρο βρίσκεται και ο Ελληνικός Ναυτικός Όμιλος. Αποφάσισα να γευματίσω μόνος με θέα το παλαιό λιμάνι της Αλεξάνδρειας. Στην απέναντι πλευρά του λιμανιού καμάρωνα την σύγχρονη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας, το τζαμί Ελ Κάεντ Ιμπραήμ και άλλα σύγχρονα κτίρια, τα οποία άναρχα καθρεφτίζονται στα γαλήνια νερά. Στα ίδια νερά του ίδιου λιμένα, όπου κάποτε

κατέπλεαν πλοία από όλον τον αρχαίο κόσμο στην περιλάλητη μητρόπολη της Μεσογείου, υπό την καθοδήγηση των αντανακλάσεων των γιγάντιων κατόπτρων του Φάρου την ημέρα ή της τεράστιας ακοίμητης φλόγας του τις νύχτες.

Κατά τον κατάπλου τους, οι κυβερνήτες τους είχαν την υποχρέωση να παραδώσουν προσωρινά τα διάφορα συγγράμματα που μπορεί να είχαν μαζί τους, ώστε αυτά να αντιγραφούν από τους αντιγραφείς της αρχαίας Βιβλιοθήκης, προς εμπλουτισμό αυτού του μοναδικού στον αρχαίο κόσμο «τεμένους της παγκοσμίου γνώσεως», όπως το οραματίστηκε αρχικά ο Μ.Αλέξανδρος.

Η δυναστεία των Πτολεμαίων έδωσε συνέχεια στο όραμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ο οποίος επιθυμούσε να γίνει η νεόκτιστη Αλεξάνδρεια το μεγαλύτερο εμπορικό λιμάνι της μεσογείου, αλλά και παγκόσμιο πολιτιστικό κέντρο. Η πρωτοβουλία για την ίδρυση μιας οικουμενικής βιβλιοθήκης οφείλεται ασφαλώς στον Μέγα Αλέξανδρο, αλλά πρωτίστως στον Αριστοτέλη, ο οποίος του ενέπνευσε την ιδέα της συλλογής όλης της γραπτής και προφορικής παράδοσης σε μια οικουμενική βιβλιοθήκη.

Αυτό λοιπόν το όραμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου ξεκίνησε να υλοποιείται από τον Πτολεμαίο τον Α', στην Αλεξάνδρεια. Έτσι άρχισε η συγκέντρωση του επιστημονικού και πολιτιστικού πλούτου, ο οποίος ήταν διασκορπισμένος σε πολλές μικρές συλλογές και βιβλιοθήκες. Αποτέλεσε όμως έναν ενιαίο πνευματικό χώρο, όπου άνθησαν οι επιστήμες, το πρώτο ίσως αρχαίο πανεπιστήμιο, καθώς και «χώρος φύλαξης» ενός τεράστιου όγκου γνώσεων, ανυπολόγιστης πνευματικής αξίας, που δυστυχώς αργότερα καταστράφηκε.

Πέρασε μιάμιση ώρα αναμοχλεύοντας στο νου μου αυτές τις σκέψεις, οι οποίες μόνον δέος και θαυμασμό προκαλούν στη ψυχή. Η προσευχή είχε ολοκληρωθεί, ενώ η κίνηση αυτοκινήτων και πεζών είχε αυξηθεί έντονα στους δρόμους. Περπατώντας στην παραλιακή λεωφόρο με κατεύθυνση προς το Πατριαρχείο, αποφάσισα να προχωρήσω παράλληλα προς αυτήν, μέσα από τους μαχαλάδες. Δεν είχα περάσει άλλη φορά από εκεί. Άγνωστοι στενοί δρόμοι, πολύβουοι από φωνές, ήχους και κορναρίσματα αυτοκινήτων, με τον αέρα γεμάτο αρώματα φρούτων, μπαχαρικών και ναργιλέδων, αλλά και έντονες μυρωδιές παστών κρεάτων και ψαριών.

Δειλά έβγαλα το κινητό τηλέφωνο από τη τσέπη, τραβώντας βιαστικά, σχεδόν ενοχικά, φωτογραφίες γύρω μου. Οι συνοικίες αυτές κατοικούνται από απλοϊκούς φτωχούς ανθρώπους, πολλοί εκ των οποίων μπορούν να είναι φανατικοί μουσουλμάνοι. Κατ' αυτούς η φωτογραφία ίσως «εγκλωβίζει την ψυχή», οπότε δεν θα ήθελα να δοκιμάσω τα όρια της ανοχής τους προς τον hawaga (χαουάγκα), τον περίεργο ξένο... εμένα δηλαδή.

Περπατούσα «στην πίσω πλευρά του φεγγαριού»! Η ανέχεια έκδηλη, ο αγώνας ζωής για ακόμη μια μέρα σαφής. Το χαμόγελο όμως δεν λείπει. Άλλωστε, κατά την πίστη τους, όλα είναι προδιαγεγραμμένα από τον Αλλάχ, έτσι θέλησε ο Μεγάλος Θεός να είναι η μοίρα τούτων των φτωχών ανθρώπων, οπότε ο νους δεν χρειάζεται να κουραστεί για απαντήσεις σε υπαρξιακά ερωτήματα... Και πάλι η πίστη λειτουργεί καθοριστικά στην κοινωνία αυτή με τα δικά της χαρακτηριστικά. Υποστηρίζει ωστόσο εντατικά την αλληλεγγύη και την έντονη φιλανθρωπία μεταξύ τους. Γέλια, πειράγματα, καφές, τσάι, ναργιλές (σίσα λέγεται στην Αίγυπτο), κάπνισμα, ατέρμονη φλυαρία, έντονες χειρονομίες πάνω στην κουβέντα, τήρηση προσευχής και η ζωή κυλά πιο ελαφρά!

Πρόσεξα επίσης, με σφίξιμο στην καρδιά, αυτό που έβλεπα με τρόπο στην Αλεξάνδρεια ή στο Κάϊρο προ δωδεκαετίας, όταν και πάλι υπηρετούσα εδώ, αλλά το είχα ξεχάσει... Κλίσεις σε πολυκατοικίες μέχρι αιφνιδιαστικής καταρρεύσεως! Ήταν συχνό τότε το φαινόμενο, πολυόροφα κτίρια, όπου κατοικούσαν μέσα σε αυτά πολυμελείς οικογένειες, οι οποίες όμως δεν τα εγκατέλειπαν μην έχοντας άλλη επιλογή ή από αμέλεια ή άγνοια κινδύνου, να παίρνουν τέτοια κλίση λόγω παλαιότητας ή φτηνής κατασκευής ή υποχώρησης του εδάφους στα θεμέλια, ώστε να καταρρέουν απρόσμενα με τραγικές συνέπειες...

Περπατώντας μέσα σε τόσες αντιθέσεις, περνώντας σε κοντινή απόσταση και από το επιβλητικό Ενοριακό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου της Αραβορθοδόξου/αραβοφώνου κοινότητας, έφτασα στο Πατριαρχείο χωρίς να το καταλάβω. Το κτιριακό συγκρότημα κατ' αυτήν περίοδο ανακαινίζεται εξωτερικώς. Οι σημαίες της Αιγύπτου, της Ελλάδος και του Πατριαρχείου κυματίζουν ήρεμα στην στέγη, η λιτότητα του κήπου είναι όμορφη, ενώ οι ιστορικές μνήμες δημιουργούν αίσθημα σεμνής υπερηφάνειας και αγάπης, αφού εδώ διακονώ τόσα χρόνια.

Αυτό το κτίριο, κτισμένο από τον Μιχαήλ Τοσίτσα και τον Γεώργιο Αβέρωφ ως το πρώτο Ελληνικό σχολείο στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, φιλοξένησε γενεές Ελλήνων, καθώς και μεγάλες προσωπικότητες, εκκλησιαστικές και μη, μετά την εξαγορά του από την δικτατορική κυβέρνηση της Επταετίας, περί το 1970, από την Ελληνική Κοινότητα Αλεξανδρείας και την απόδοσή του στο Πατριαρχείο, για την στέγαση της έδρας του.

Μια γιορτινή ηλιόλουστη Παρασκευή περπατώντας στις λεωφόρους και τα μικρά δρομάκια της Αλεξανδρείας... Άλλος ένας περίπατος στον χρόνο, άλλη μία περιδιάβαση σε αιώνες περασμένους και τωρινούς, σε μια κοινωνία πάντα φιλική, η οποία τελικά χαίρεται τη ζωή στην καθημερινότητά της, υμνεί διαρκώς τον Θεό της, μιλά δυνατά, χειρονομεί έντονα και γελά με την καρδιά της !

+ο Ν.Π.